

Örnaskolan 7-9

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

2022-2023
(augusti - augusti)

Innehåll

1.Örnaskolans övergripande målsättning.....	1
Alla som arbetar i skolan ska:	1
Definitioner	1
2.Beskrivning av rutinerna kring plan mot diskriminering och kränkande behandling.....	1
3.Sammanfattning av fjolårets arbete	2
4.Beskrivning av situationen just nu, samt årets målsättning och åtgärder	2
4.1 Trygghet	2
Åtgärder:.....	4
Läsårets mål:	4
5. Främjande arbete.....	5
De vuxnas förhållningssätt	5
Mentorer	5
Lärare (klasstödjare).....	6
Elevråd	6
6. Förebyggande arbete.....	6
Trivselenkäten	6
Mentorstid	7
Trygghetsteam	7
Rastvärdskap	7
Främjande.....	7
Förebyggande	7
Åtgärdande	7
7. Åtgärdande arbete	8
Plan för att upptäcka, utreda/åtgärda, följa upp och dokumentera kränkande behandling.....	8
Rutiner vid misstanke om kränkning och/eller mobbning av elev	9
Åtgärder.....	10
Trygghetsteamet	10
När vuxna kränker eller diskriminerar	10
8. Kompetensutveckling	10
Styrdokument & lagar.....	11
Vår skyldighet att motverka kränkande behandling regleras i flera lagar och förordningar.....	11
Trakasserier & kränkande behandling.....	14

1. Örnaskolans övergripande målsättning

På Örnaskolan skall ingen person bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Vi vill också, som Lgr 22 föreskriver i kapitel 2 gällande normer och värden, att Örnaskolan ska:

Alla som arbetar i skolan ska:

- medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor,
- i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet,
- aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper,
- visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt, och
- i arbetet med normer och värden uppmärksamma både möjligheter och risker som en ökande digitalisering medför.

Skolans värdegrund vilar på fyra ledord: **TRYGGHET, RESPEKT, DELAKTIGHET** och **FRAMTIDSTRO!** ALLA på skolan är en del i att skapa och upprätthålla vår värdegrund. Det här ska synas i vårt dagliga arbete med elever, personal och föräldrar.

Definitioner

Diskriminering: När skolan på osakliga grunder behandlar en individ sämre än andra och detta har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna; Kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck, ålder.

Trakasserier: Ett uppträdande som kränker en individs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling: Ett uppträdande som kränker en individs värdighet utan att ha samband med diskrimineringsgrunderna.

Vårt arbete mot målen beskrivs nedan under främjande, förebyggande och åtgärdande arbete.

2. Beskrivning av rutinerna kring plan mot diskriminering och kränkande behandling

Som framgår av Örnaskolans vision så har vi höga ambitioner när det gäller att vara en trygg och trivsamt skola, fri från diskriminering, trakasserier och kränkningar. Örnaskolan sätter

därför varje år upp mål i det systematiska kvalitetsarbetet som syftar till att vi ständigt ska förbättras i vår strävan att nå vår vision. De kvalitetsfaktorer som är bärande i arbetet, och som vi ständigt bevakar och arbetar med, är trygghet, trivsel, bemötande och studiero.

Årets målsättning hittas under rubriken *Beskrivning av situationen just nu, samt årets målsättning och åtgärder*. Plan mot diskriminering och kränkande behandlings aktuella mål utvärderas således tillsammans med det övriga kvalitetsarbetet på skolan.

Underlaget till utvärderingen kommer från uppföljning och utvärdering bland elever och personal under slutet av vårterminen varje läsår. Vi utvärderar då de främjande, förebyggande och åtgärdande insatser vi gjort som står beskrivna nedan. Rektor ansvarar för att det systematiska kvalitetsarbetet utvärderas, dokumenteras och ligger till grund för nästa läsårs arbete. Rektor ansvarar också för att alla som arbetar på Örnaskolan är delaktiga och väl insatta i skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Skolans trygghetsteam ansvarar för att skolans personal varje läsår uppdateras på vad planen beskriver som allas ansvar under akuta situationer. Genom att lyfta frågan på APT och andra möten ska alla väl känna till vad som förväntas av dem när det gäller att upptäcka, åtgärda, följa upp och dokumentera olika typer av kränkande behandling.

3.Sammanfattning av fjolårets arbete

Förra årets målsättning var ökad trygghet och trivsel. Vi ville förbättra våra värden, från trygghetsenkäten, gällande trygghet och trivsel.

Vårt sätt att mäta resultatet av arbetet är att titta på elevernas svar i Trivselenkäten gällande trygghet och trivsel samt att analysera resultatet.

4.Beskrivning av situationen just nu, samt årets målsättning och åtgärder

4.1 Trygghet

Trivselenkäten genomfördes HT 2021:

Totalt är det 357 elever som har svarat på enkäten med frågor kring hur eleverna trivs på skolan, i klassen, med andra elever, med lärarna, med annan personal och på lektionerna svarar Ca 10 % av eleverna att de trivs ganska dåligt eller mycket dåligt, ca 6-8 % trivs ganska dåligt 2-2,5% trivs mycket dåligt. På samma frågor svarar ca 89 % av eleverna att de trivs ganska bra eller mycket bra.

På frågorna om hur eleverna trivs i korridorerna, i hjärtat och i matsalen ökar den negativa upplevelsen till ca 14-17%, varav ca 11-13% svarar ganska dåligt, medan ca 3-4% svarar mycket dåligt. Ca 82-85 % av eleverna trivs ganska bra eller mycket bra i korridorerna, hjärtat och i matsalen. I Aulan och i omklädningsrummen är upplevelsen ett par procentenheter bättre.

16 % av eleverna anger att de finns en plats på skolan där de inte känner sig trygga. Ca 84 % anger att de är trygga. Platser som pekas ut som otrygga är; aulan, hjärtat, matsalen, korridorerna (biologi korridoren bland annat).

På frågan om eleverna känner sig motiverad att gå till skolan svarar ca 40 % att de sällan eller aldrig känner sig motiverad att gå till skolan. Endast 13 % är alltid motiverade, ca 47 % är oftast motiverade.

På frågan om eleverna känner sig stressade svarade ca 39% att de sällan eller aldrig är stressade. Ca 62 % upplever ofta eller alltid stress i skolan.

På frågan om eleverna känner sig osäkra inför andra elever svarade ca 68 % att de sällan eller aldrig gör det. Ca 32 % upplever att de oftast eller alltid är osäkra inför andra elever.

På frågan om man lyssnar på dig, svarade ca 23% att de sällan eller aldrig upplever sig lyssnade på. Ca 77 % upplever att man lyssnar på dem.

På frågan om det finns någon vuxen eleverna kan vända sig till och be om hjälp av, svarar 47,9% att de har flera, 30,5% svarar 2-3 st, ca 11% svarar EN, 10,6% svarar INGEN.

Upplevelsen kring studieron i klassrummet är att 23 % anser att den är mycket dålig eller ganska dålig. 77% svarar att den är ganska bra eller mycket bra. På frågan om eleverna upplever att studieron har förändrats under höstterminen svarar ca 55% att den blivit något bättre eller mycket bättre. Ca 40% svarar att det är oförändrat, 5% svarar att den har försämrats.

Elevernas upplevelse av skolans ordningsregler är att 19 % anser att reglerna är ganska eller mycket dåliga, ca 80% svarar att de är ganska bra eller mycket bra. Det som behöver förändras i ordningsreglerna enligt eleverna är att vattenkrig och snöbollskrig ska vara tillåtet. Att ha jacka på sig på lektionerna anser en del vara viktigt. Samt nämns att dricka/mat bör vara tillåtet under lektionstid. Till sist är det några som tar upp att reglerna inte följs eller att konsekvenserna ska vara hårdare.

På frågan kring om det används grova ord och svordomar på skolan svarar 14% nästan aldrig eller aldrig. 86% svarar att det sker ibland eller ofta. På frågan om de eleverna får grova ord och svordomar sagda till sig svarar 59% att de aldrig eller nästan aldrig får det. 41 % svarar att de ibland eller ofta får det.

På frågan om det sker fysiskt våld på skolan svarar ca 45% att det aldrig eller nästan aldrig sker, ca 55% svarar att det sker ibland eller ofta. På frågan om eleverna blivit utsatt för våld svarar 87% att de nästan aldrig eller aldrig blivit det. 13% har ibland eller ofta blivit det.

På frågan om eleverna själva blivit utsatta för stölder svarar 87% att de aldrig eller nästan aldrig blivit det. 13 % svarar ibland eller ofta. På frågan om det förekommer stölder på skolan svarar ca 76% att det nästan aldrig eller aldrig sker. Ca 24% svarar att det sker ofta eller ibland.

Elevernas upplevelse av trakasserier och diskriminering är att ca 58% anser att det nästan aldrig eller aldrig inträffar. Ca 42% anser att det inträffar ibland eller ofta. På frågan om man själv har blivit utsatt för trakasserier eller diskriminering svarar ca 85% att det nästan aldrig eller aldrig blivit det. 11,2% svarar att de ibland blivit det och ca 4% svarar att de ofta blir det.

På frågan om eleverna tycker att elever och personal respekterar varandra svarar ca 66% JA, ca 34% NEJ. Framförallt framkommer i deras fritextsvar att det är elever som inte respekterar personal på skolan, enstaka fall menar på motsatsen.

Vad eleverna tycker bör förändras på skolan för att de ska trivas bättre är bl.a.

- att mer personal ska vara ute i korridorer för att bidra till en lugnare miljö och agerar mot de som uppträder illa.

- mer kommunikation mellan elever och personal samt ett större elevinflytande.
- Mer rastaktiviteter och någon lugn miljö att sitta i.
- Hårdare konsekvenser för de som inte sköter sig efterfrågas av några.
- De som röker beskrivs som skrämmande och att det luktar äckligt.
- Matsalen nämns av enstaka där Kråkbergs elever upplevs ta stor plats

Generellt sett är det inga större skillnader mellan årskurserna i deras svar. Vissa mindre skillnader noterades

- Motivationen för att gå i skolan tycks minska med åren, åk 7 är mest motiverade.
- Åk 9 elever är mer stressade än åk 7 och 8.
- Åk 7 är mest nöjda med ordningsreglerna, ca 10 % fler av eleverna i åk 7 är nöjda med dem jämfört med åk 8 och 9.

Åtgärder:

Till läsåret 22/23 planerar vi att genomföra följande förändringar för att förebygga och stärka skolans förebyggande arbete:

- Ökad vuxennärvaro i korridorer och uppehållsrum ska planeras och genomföras genom ett rastvärdskap där all personal involveras. Syftet är att stärka relationerna mellan elever och vuxna, samt stärka tryggheten bland eleverna och förebygga dåligt språkbruk och kränkningar.
- Fritidsledaren ges i uppdrag att presentera en ”aktivitetsplan” som kan genomföras under läsåret.
- Material och spel samlas i en ”bank” för att kunna lånas ut till elever under raster och håltimmar.
- Ett nytt uppehållsrum inreds i källaren för att skapa möjligheten till mer aktiviteter och en lugnare tillvaro.
- Tangentbord kommer från och med hösten -22 att ingå i åk 7s skal till deras Ipads, efter önskemål från eleverna. Detta ska enligt eleverna underlätta och effektivisera deras skolarbete.
- Arbetet med skolans elevråd behöver stärkas och göras mer aktiva genom återkommande klassråd.
- Ordningsreglerna har reviderats i samarbete med elever och personal.

Läsårets mål:

- Vi vill stärka tryggheten och relationerna mellan elever och vuxna, så att alla känner att det finns någon att vända sig till.
- Bättre språkbruk mellan alla i skolan.
- Göra eleverna mer delaktiga i allt som rör deras skoldag.

5. Främjande arbete

De vuxnas förhållningssätt

Som framgår av våra styrdokument har alla vuxna på skolan ett gemensamt ansvar när det gäller arbetet mot kränkande behandling. Alla vuxna har ett ansvar att reagera och agera i situationer där någon kan misstänkas fara illa. Alla vuxna har också ansvar för att agera som goda föredömen när det gäller bemötande och att bekräfta och lyssna på varandra.

Vi arbetar på flera nivåer för att skapa goda relationer och en trivsamt miljö.

- När det gäller en enskild elev har mentor huvudansvaret för den sociala delen, undervisande lärare har ansvar för den pedagogiska delen och det som händer i klassrummet.
- När det gäller klassen har mentorerna ansvaret med hjälp av klasstödjare.
- Vi följer regelbundet upp elevernas och klassernas utveckling på EHM (elevhälsomöten). Där vi delger varandra information, tips och idéer för att hjälpa eleverna vidare i deras utveckling.
- När det gäller hela skolan har skolledningen ansvaret.

De vuxnas förhållningssätt utvärderas med hjälp av trivselenkäten och i revideringen av plan mot diskriminering och kränkande behandling som görs en gång per läsår.

Mentorer

Alla elever på Örnaskolan har en mentor som ansvarar för elevens sociala utveckling. Alla elever har en vuxen att vända sig till, som intresserar sig och följer upp saker som har med elevens skolgång att göra. Eleverna träffar sin mentor varje vecka på en schemaposition som vi kallar ”mentorstid”.

- vistas i de miljöer där eleverna befinner sig t.ex. matsal, uppehållsrum, korridorer
- följa upp elevers närvaro, kommunicera med elev och vårdnadshavare samt undervisande lärare kring detta
- månadsvis stämma av med rektor kring elevgrupperna i förebyggande och främjande syfte
- vid behov delta vid genomförandet av pedagogiska kartläggningar i samråd med EHT och lärare
- utreda och följa upp kränkande behandlingar som anmäls i Drafit
- arbeta aktivt med att främja närvaro
- mentorn skall stärka eleverna i kamratrollen genom bl.a. arbetet på mentorstiderna och rasterna genom att prata med och vara där eleverna är.

Lärare (klasstödjare)

Lärarnas huvudansvar är undervisning. I samarbete med mentorerna bidrar de till att helheten för eleverna blir bra, både kunskapsmässigt såväl som socialt. I alla lärares uppdrag ingår även att arbeta och undervisa utifrån den värdegrund som förmedlas i Lgr22 och närmare beskrivs i bilaga A. Vår ambition är att färre lärare träffar samma elever mer för att bättre kunna lära känna varandra och att vi därigenom kan skapa en tryggare skola.

Varje klass har minst 2 lärare knutna till klassen som **klasstödjare**. De är ett extra stöd för eleverna och mentorn. Lärarna är med klassen vid uppstart, andra schemabrytande aktiviteter och skolavslutning.

Undervisande lärare har som uppdrag att:

- planera för en undervisning som möter alla elevers behov och ger eleverna ledning och stimulans
- göra extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, dokumentera i IST samt utvärdera dessa kontinuerligt i samråd med elev
- rapportera in elevernas eventuella förändringar i betygdialogen en gång i månaden (20e varje månad)
- **skyndsamt** meddela EHT när elev(er) riskerar att **inte uppnå** kunskapskraven och/eller vid oro kring elevers fysiska och psykiska välmående
- vid behov genomföra pedagogiska kartläggningar av elever i samråd med EHT
- vara delaktig i det främjande och förebyggande arbetet
- klasstödjare- vara ett extra stöd för elever och mentorer

Elevråd

Varje år bildas ett elevråd, bestående av elever från samtliga klasser. Elevrådet sammanträder en gång per månad, varje elevråd ska föregås av ett klassråd som hålls på mentorstiderna.

Eftersom elevrådet består av elever från samtliga klasser på Örnaskolan, så kan elevrådet nå ut med information till alla elever. Tanken med elevrådet är att göra de delaktiga och ha ett inflytande över sin utbildning och arbetsmiljö. De utgör en viktig del i skolans utvecklingsarbete för att peka ut otrygga platser och förebygga otrygghet.

Elevrådet medverkar till att arrangera olika skolgemensamma aktiviteter där målsättningen är att skapa aktiviteter där alla kan mötas och göra trevliga saker tillsammans för att på så sätt skapa en tryggare och mer trivsamt skola. Elevrådets arbete utvärderas i slutet av varje läsår.

6. Förebyggande arbete

Trivselenkäten

En gång per läsår genomför alla elever Örnaskolans trivselenkät. Elevernas svar på frågorna sammanställs på skolnivå. Enkäten är ett verktyg för att kontinuerligt få elevernas bild av läget på skolan när det gäller kränkningar, trakasserier och otrygga platser. Analysen av enkäten ligger också till grund för nästa läsårs insatser och åtgärder. Trygghetsteamet gör varje år en analys av enkäten för att säkerställa att vi får in den information som vi behöver för att kunna utvärdera våra mål och ser till att den uppdateras/förändras vid behov.

Mentorstid

Mentorstiden är ett forum för elevdemokrati, ett stöd för att strukturera skolveckan och arbetsmiljöfrågor. Vi strävar mot att alla elever ska känna självförtroende och därigenom kunna vara delaktiga och ta ansvar både för sig själva, för varandra och för sin miljö. Samt att de ska få hjälp med struktur och ramar under skolveckan för att skapa en förutsägbar skolmiljö. De ges en chans att diskutera frågor gällande trygghet och respekt, för sig själva och andra. Eleverna får t ex öva sig i att ta ställning, samt våga stå för sin åsikt vid klassråd t.ex.

Trygghetsteam

Örnaskolan har ett trygghetsteam bestående av lärare, mentorer och kurator. Trygghetsteamet sammanträder en gång per månad. Kurator ansvarar för att frågor lyfts på arbetsplatsträffar för att ge möjlighet att lyfta aktuell information kring vad gruppen arbetar med samt involvera övrig personal i arbetet. Trygghetsteamet samarbetar med elevrådet för att göra eleverna delaktiga.

Rastvärdskap

Rastvärdskapet är en viktig del i arbetet mot en trygg och trivsamt skola. På organisations nivå ansvarar rektor för att mentorer och fritidsledare är ute i korridorer, matsal och uppehållsutrymmen under tider då många elever har rast. Övrig personal ges en bestämd tid/vecka där de ska vara ute i korridorer, matsal och uppehållsutrymmen.

Främjande

Rastvärdskapet bidrar till trygghet och trivsel ur ett främjande perspektiv genom att det ger möjligheter för de vuxna att skapa relationer, småprata och intressera sig för eleverna och vad de gör på rasten.

Förebyggande

Rastvärdskapet bidrar till trygghet och trivsel ur ett förebyggande perspektiv genom att vi riktar vuxennärvaron mot de platser som eleverna benämnt som otrygga i elevenkäten varje termin. Just nu har vi ett extra fokus på Hjärtat, musikentrén och matsalen.

Åtgärdande

Rastvärdskapet bidrar till trygghet och trivsel ur ett åtgärdande perspektiv genom att vuxna finns på plats och kan ta tag i saker när de händer.

Följande riktlinjer har vi för att garantera en god uppsikt över hela skolområdet, såsom klassrum, omklädningsrum, matsal, korridorer och Hjärtat.

- Klassrummet:
Undervisande lärare ansvarar för att alla elever känner sig trygga i klassrummet.
- Omklädningsrum:
Undervisande idrottslärare har ansvaret för att alla elever ska känna sig trygga.
- Matsalen:

Matvärd delar ansvaret med matsalspersonal.

- Korridor/Hjärtat/skolgård:
Utifrån ett bestämt schema ansvarar personal för rastvärdskapet.

Rastvärdskapets fokus revideras årligen utefter trivselenkätens resultat och skolans utpekade otrygga platser.

7. Åtgärdande arbete

Plan för att upptäcka, utreda/åtgärda, följa upp och dokumentera kränkande behandling.

Vid kränkning mot annan person skall ”upptäckaren” reagera och ha ett samtal med ”förövaren”.

Vid en öppen konflikt eller skadegörelse ansvarar ”upptäckaren” för att den akuta situationen reds ut med hjälp av samtal.

Med en akut situation menar vi t ex en öppen konflikt, som beskrivits ovan, men även att mentorn får kännedom om att en elev har blivit utsatt, t ex på väg till skolan. För att **upptäcka** diskriminering, trakasserier och kränkande behandling arbetar mentorer och övrig personal t.ex. på följande sätt:

- Mentorsamtal eller loggbok – mentor och elev.
- Utvecklingssamtal – mentor, lärare, elev och föräldrar.
- Klassamtal – mentor och lärare.
- Mentorstid/lektionstid, övningar och diskussioner med klassen.
- Elevhälsomöten där allas observationer sammanställs.
- Spontana samtal.
- Trygghetsteamet för en kontinuerlig dialog.
- Örnaskolans trivselenkät görs varje läsår och visar läget på hela skolan.
- Rastvärdskap – vuxna i korridorer och på skolgården.

Rutiner vid misstanke om kränkning och/eller mobbning av elev

En misstanke om att elev kränks eller är utsatt för mobbning kan komma från olika håll, t.ex. från elev, vårdnadshavare eller personal. Vid sådan misstanke skall situationen utredas omedelbart. Nedanstående rutiner skall följas vid sådan misstanke. Den personal som tar del av sådan misstanke är ansvarig för att följa nedanstående rutiner.

- **STEG 1 – Personal agerar**
- **STEG 2 - Anmälan görs i KB Process av personal som får kännedom om kränkningen, skolledning informeras och sätter igång en utredning.**
- **STEG 3 – Ansvarig mentor inleder utredning, vid behov var två personer vid samtal. En ställer frågor och en antecknar.**
  1. Vad har hänt?
  2. Vilka var inblandade och vem gjorde vad?
  3. Var har det skett?
  4. När har det skett?
  5. Hur länge har det pågått?
- **STEG 4 – Samtal med berörda elever samt vårdnadshavare sker. Eventuellt kallas elever och vårdnadshavare till möte. Vid behov var två personer vid samtal och möten.**

Inled förslagsvis samtalet med:

  1. Jag/vi är...vet du varför vi vill samtala med dig? Ofta kan då eleven berätta, om inte får du berätta vad du vet.
  2. Var konkret, för ett lugnt samtal – men allvarligt.
  3. Visa att du ser mycket allvarligt på det inträffade.
  4. Gör en överenskommelse att kränkningen ska upphöra här och nu.
  5. Fråga vad eleven tänkt göra för att avsluta sina handlingar.
  6. Skriv ner. Se till att eleven ser vad som skrivs ner.
  7. Vid behov, gör en skriftlig överenskommelse.
- **STEG 5 – Uppföljning**

Ha uppföljning med den utsatta och den/de som utsatt efter 1-2 veckor.
Ha flera uppföljningar vid behov.
- **STEG 6 – Eventuell återkoppling till vårdnadshavare och information till övrig personal på skolan.**
- **STEG 7 – Dokumentera i KB Process.**

Dokumentation sker i KB Process och följer samma arbetsgång som är beskriven ovan, därmed är skolledningen hela tiden informerad kring utvecklingen i varje enskilt ärende.

Åtgärder

Punktmarkering på raster och extra rastvärdar är ibland nödvändiga åtgärder för att bevaka hur det går i det aktuella ärendet. Rektor ansvarar för att rätt insatser sätts in.

Vid utsatt datum görs en **uppföljning** av ärendet. Upptäckaren och/eller berörda mentorer träffar då de inblandade igen. De utvärderar de mål som sattes upp vid förra samtalet och gör sedan en bedömning om arbetet ska fortsätta, med hjälp av nya åtgärder och uppföljningar, eller om situationen har förbättrats så mycket att ärendet kan avslutas.

Trygghetsteamet

Om det vid uppföljningssamtalet framgår att situationen inte är utredd, att det fortsatt är otryggt eller att kränkningar förekommer, lämnas ärendet vidare till trygghetsteamet.

Trygghetsteamet samtalar då med både förövare och drabbad. Samtalen dokumenteras och följs upp. Information förs vidare till mentor och föräldrar. De inblandade eleverna har möjlighet att få samtalsstöd. Om trygghetsteamet inte lyckas lösa ärendet inom överskådlig tid överlämnas ärendet till rektor.

När vuxna kränker eller diskriminerar

I situationer där någon ur personalen får kännedom om att en annan vuxen på skolan har kränkt en elev, ska den som får informationen dokumentera händelsen. Situationen ska sedan utredas, åtgärdas och följas upp, enligt arbetsgången beskriven ovan. Elevens vårdnadshavare kontaktas. Rektor ansvarar och håller i detta arbete. Om inte diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling upphör informeras förvaltningsledningen om det fortsatta arbetet i frågan. Om rektor är involverad i diskriminering eller annan kränkning kontaktas förvaltningsledning som handhar ärendet.

8. Kompetensutveckling

Rektor ansvarar för att den reviderade planen mot diskriminering och kränkande behandling varje år implementeras i personalgruppen. Rektor ansvarar också för att kompetensutvecklingstid avsetts varje läsår och för att personalen får utbildning i det som verksamheten har som målsättning att utveckla under läsåret.

Styrdokument & lagar

Tillsammans med uppdraget att stimulera lärande i kunskapsämnen har förskolor och grundskolor också fått i uppdrag att omfatta demokratins värdegrund. Genom skolgången ska man lära sig att samarbeta med andra, visa tolerans, bli medveten om konsekvenserna av sina handlingar, ta ansvar och vara solidarisk. Eleverna ska visa aktning för medmänniskor utifrån att alla har samma värde.

Skolan har alltså ett tydligt demokratiskt uppdrag. Den ska förmedla, förankra och gestalta demokratiska värden och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. Den ska ge kunskap om demokrati och värdegrund och verka för demokratiska arbetsformer. Uppdraget att motverka diskriminering och kränkande behandling är alltså en del av det demokratiska uppdraget. Detta hänger i sin tur samman med hela skolans verksamhet. Därför måste vi ständigt arbeta med dessa frågor i ett vidare sammanhang som berör alla på skolan.

Vår skyldighet att motverka kränkande behandling regleras i flera lagar och förordningar.

FN:s **barnkonvention** bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i första rummet. Den talar om rätten till liv och utveckling, om barns rätt till inflytande och att få göra sin röst hörd.

Av **skollagens** portalparagraf framgår att all verksamhet i skolan skall utformas i överensstämmelse med demokratiska värderingar. I den sägs att alla som verkar i skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och den som verkar inom skolan måste aktivt motarbeta alla former av kränkande behandling.

Diskrimineringslagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

I denna lag avses med diskriminering:

1. **direkt diskriminering**: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

2. **indirekt diskriminering**: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

3. **bristande tillgänglighet**: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
- andra omständigheter av betydelse,

4. **trakasserier**: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

5. **sexuella trakasserier**: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,

6. **instruktioner att diskriminera**: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-5 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag. (Diskrimineringslagen kap 1, 4§)

En skola får inte diskriminera någon elev som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget.

Om skolan får kännedom om en elev som deltar i eller söker till skolan anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är skolan skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

Om en sökande har nekats tillträde till en utbildning, eller inte tagits ut till prov eller intervju om sådant förfarande tillämpas vid antagningen, ska sökanden på begäran få en skriftlig uppgift av skolan om vilken utbildning eller andra meriter den hade som blev antagen till utbildningen eller togs ut till provet eller intervjun.

En skola skall inom ramen för sin verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

En skola skall vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att någon elev som deltar i eller söker till verksamheten utsätts för trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning eller för sexuella trakasserier.

En skola skall varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året.

En redovisning av hur de planerade åtgärderna enligt förra stycket har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I **Lgr22** beskrivs den värdegrund som ska genomsyra verksamheten i grundskolan och som ska förmedlas och förankras hos eleverna.

”Skolans mål är att varje elev

– kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på

kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,

- respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet,
- tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa andra människor,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen, och
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Alla som arbetar i skolan ska:

- medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor,
- i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet,
- aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper,
- visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt, och
- i arbetet med normer och värden uppmärksamma både möjligheter och risker som en ökande digitalisering medför.

Läraren ska

- klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet,
- öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem,
- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor,
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet,
- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling,
- tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen, och
- samarbeta med hemmen i elevernas fostran och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete. ” (Skolverket, 2022)

Trakasserier & kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- fysiska (t ex att bli utsatt för slag, knuffar)
- verbala (t ex att bli hotad eller kallad för hora, bög)
- psykosociala (t ex att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- text- och bildburna (t ex klotter, brev och lappar, mail, sms, mms)

Trakasserier

Är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon diskrimineringsgrund:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- sexuell läggning
- funktionshinder
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder

Kränkande behandling

Är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund:

Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas eller rycka någon i håret.